

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoP/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3722202071
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Anderlová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3722202071.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Anderlovej a sudcov Mgr. Stanislavy Kollárovej a Mgr. Marka Anovčina vo veci starostlivosti súdu o maloletú K. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom u starého otca, zastúpenú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, pracovisko Púchov, dieťa rodičov: matky K. T., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej XX.XX.XXXX, naposledy bytom U. XX a otca: neurčeného a maloletého G. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom u starého otca, zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, pracovisko Púchov, dieťa matky K. T., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej XX.XX.XXXX, naposledy bytom U. XX a G. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, t. č. ÚVTOS Žilina, zastúpeného JUDr. Tiborom Bickom, advokátom so sídlom Považská Bystrica, Dukelská 972/7-3, o návrhu navrhovateľa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica na zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca: G. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom D., ul. H. A. XXXX/XX, o odvolaní otca G. L. proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 19. októbra 2022, č. k. 6P/32/2022-54 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. v časti o zverení maloletého G. L. do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca G. T., vo výroku II. v časti o zastupovaní maloletého G. a spravovaní jeho majetku v bežných veciach starým otcom, vo výroku III. o určení výživného na maloletého G. a v súvisiacom výroku IV. o náhrade trov konania p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku I. zveril maloletú K. T., nar. XX.XX.XXXX a maloletého G. L., nar. XX.XX.XXXX, do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca G. T., nar. XX.XX.XXXX, ktorý je oprávnený a povinný vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté deti v rovnakom rozsahu ako ju vykonávajú rodičia. Vo výroku II. rozhodol, že právo zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok má starý otec iba v bežných veciach. Vo výroku III. uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu mal. G. L., nar. XX.XX.XXXX, výživným vo výške 120,- eur mesačne, ktoré bude poukazovať vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, od právoplatnosti rozsudku. Vo výroku IV. žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica sa podaným návrhom domáhal, aby súd zveril maloleté deti K. T., nar. X.X.XXXX a G. L., nar. XX.X.XXXX do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca. Dňa 22.7.2022 navrhovateľ - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica súdu oznámil, že matka maloletých detí zomrela. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že maloletá K., nar. X.X.XXXX pochádza zo vzťahu t. č. zomrelej matky K. T. a neurčeného otca. G. G., nar. XX.X.XXXX pochádza z partnerského vzťahu t. č. zomrelej matky K. T. a otca G. L.. Z Úradného záznamu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica vyplýva, že dňa 18.07.2022 úrad telefonicky kontaktoval p. G. L. - otca maloletého G. a informoval ho, že bol podaný na Okresný súd Považská Bystrica návrh na vydanie neodkladného opatrenia a návrh na zverenie maloletých do náhradnej osobnej starostlivosti. Otec maloletého uviedol, že v piatok u nich v domácnosti

zasahovala polícia, nakoľko bola matka maloletých K. T. pod vplyvom alkoholu, čoho svedkom bol maloletý G., ktorý zavolať políciu, ktorá ho zadržala. Toho času je aktuálne späť v domácnosti, no domnieva sa, že pôjde do väzby. Z Úradného záznamu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica - pohovor na ÚPSVaR vyplýva, že dňa 18.7.2022 sa na úrad bez predvolania dostavil p. G. T. - brat matky maloletých detí, ktorý uviedol, že na základe udalostí uplynulého víkendú nesúhlasí a ani jeho rodina s tým, aby boli maloleté deti zverenú do náhradnej osobnej starostlivosti p. Q. M.. Obáva sa toho, že maloleté deti by v domácnosti krstnej matky mohli byť ohrozené zo strany otca maloletého - G. L., ktorý má prístup do tejto domácnosti a mohol by maloleté deti ovplyvňovať alebo ohrozovať, nakoľko nebol vzatý do väzby. Doposiaľ nevedeli, aká vážna situácia je v domácnosti jeho sestry. Zo záznamu sociálneho šetrenia v prirodzenom náhradnom prostredí dieťaťa vyplývalo, že kolízny opatrovník vykonal pohovor s mal. K., ktorá sa vyjadrila, že u starého otca je rada, praje si u neho zostať. Má rada svojich ujev a tetu, v domácnosti sa cíti dobre. Je rada, že tam býva a tiež G., ktorý sa občas v noci strhne a je rada, že nie je doma sama. Maloletého G. priviedla do domácnosti starého otca p. G. T. a maloletý sa potešil prítomnosti starého otca a ujev, s ktorými sa začal hneď hrať. Uznesením Okresného súdu Považská Bystrica č.k. 12Tp/25/2022-19 zo dňa 21.7.2022 bol otec maloletého G. vzatý do väzby v zmysle § 71 ods.1 písm. c) Tr. Por., keďže je obava, že by mohol pokračovať v konaní, a to s poukazom na osobu obvineného, jeho nadmerné požívanie alkoholických nápojov a závažnosť skutku, ktorý sa mu kladie za vinu, ku ktorému sa priznal. Uznesením Okresného súdu Považská Bystrica č.k. 6P/32/2022-12 zo dňa 25.7.2022 súd nariadil neodkladné opatrenie, v zmysle ktorého maloletá K. T., nar. XX.XX.XXXX a maloletý G. L., nar. XX.XX.XXXX sa dočasne ponechali v starostlivosti starého otca G. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom ul. H. A. XXXX/XX, Púchov, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci zverenia maloletých do náhradnej osobnej starostlivosti vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 6P/32/2022. Právne vec súd posúdil podľa § 44 ods. 1-4, § 45 ods. 1-8, § 62 ods. 1 - 3, § 75 ods. 1, § 81 ods. 1 Zákona o rodine. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za to, že je potrebné návrhu navrhovateľa vyhovieť. Súd mal za preukázané, že rodičia maloletých detí nemôžu zabezpečiť starostlivosť o deti, keď ich matka zomrela, otec mal. K. je neurčený a otec mal. G. sa t.č. nachádza vo väzbe. Starý otec mal vytvorené vhodné podmienky pre osobnú starostlivosť o maloleté deti a tiež spĺňa zákonom stanovené osobnostné predpoklady zaručujúce to, že náhradná osobná starostlivosť bude vykonávaná v záujme mal. detí. Maloleté deti majú k starému otcovi vytvorené citové puto, sú u neho spokojné, cítia sa tam v bezpečí. Názor maloletých detí súd zisťoval prostredníctvom kolízneho opatrovníka. Mal. K. sa jednoznačne vyjadrila, že si praje zostať u starého otca, a to spolu s bratom G. om, ktorý sa v noci strháva a spolu sa cítia v bezpečí. Z pozorovania mal. G. kolíznym opatrovníkom bolo evidentné, že z prítomnosti starého otca a ujev sa teší. Podľa súdu bolo vylúčené, aby súd za takejto záťažovej situácie, v ktorej sa obe deti ocitli, pretrhol ich súrodenecké väzby ich zverením do náhradnej osobnej starostlivosti rôznych osôb, ako to nepochopiteľne a v rozpore so záujmom detí navrhoval otec a jeho právny zástupca. Keďže názor maloletej K. bol zisťovaný prostredníctvom kolízneho opatrovníka, súd nepovažoval za potrebné a vhodné opätovne vykonať jej výsluch a takýmto spôsobom ju psychicky zaťažovať a oživovať v nej negatívne udalosti, ktoré sa odohrali v blízkej minulosti. Zároveň skutočností, ktoré chcel právny zástupca otca ozrejmiť jej výsluchom (prečo zmenila názor ohľadom osoby, ktorá by mala zabezpečovať výkon náhradnej osobnej starostlivosti) sú irelevantné pre toto konanie. Napokon vychádzajúc z úradného záznamu ÚPSVaR Považská Bystrica zo dňa 19.7.2022 pani M., do ktorej starostlivosti žiadal otec zveriť mal. G. sa jednoznačne vyjadrila, že má strach zabezpečovať starostlivosť mal. deťom vzhľadom na incident, ktorý sa stal. S poukazom na uvedené, súd zveril maloleté deti do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca, ktorý je povinný vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté deti v takom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia s tým, že právo ich zastupovať má starý otec len v bežných veciach podľa § 45 ods. 4 Zákona o rodine súd v zmysle § 81 ods. 1 Zákona o rodine určil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého G. vo výške 120,- eur mesačne. Pri rozhodovaní o výške výživného súd zoberal do úvahy schopnosť, možnosti a majetkové pomery otca ako aj potreby maloletého. T.č. otec nie je pracovne činný, nakoľko sa nachádza vo väzbe. Súd preto vychádzal v zmysle § 75 ods.1 Zákona o rodine z potenciálneho príjmu, ktorý by bol schopný dosahovať, ak by vlastnou vinou neprišiel o príjem z pracovnej činnosti. Otec je zdravý, v produktívnom veku a pred nástupom do väzby pracoval ako žeriavnik s príjmom 2.000 Eur netto. Skutočnosť, že otec, vlastným zavineným v dôsledku páchanej trestnej činnosti (úmyselnej trestnej činnosti voči svojej partnerke a matke detí), sa ocitol v situácii, v ktorej prišiel o možnosť dosahovať výživnému zodpovedajúci príjem nemôže byť na ujmu maloletému. Súd preto neprihliadal len na aktuálne reálne dosahovaný príjem otca, ale vo svetle princípu tzv. potenciality príjmu otca vychádzal zo schopností a možností otca, o ktoré sa otec v dôsledku spáchania trestnej činnosti (a nadmerného požívanie alkoholických nápojov) pripravil. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Proti tomuto rozsudku vo výrokoch týkajúcich sa maloletého G. L. podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletého. Poukázal na majetkové pomery starého otca, a teda, že tento žije v dvojizbovom prenajatom byte, kde majú maloleté deti k dispozícii jednu malú izbu, kde sa nachádzajú dve lôžka a v ďalšej miestnosti sú lôžka starého otca a jeho syna. Starý otec okrem príjmu zo starobného dôchodku nemá iný príjem. Ďalej poukázal na vyjadrenie kolízneho opatrovníka a úradný záznam zo dňa 19.07.2022 o tom, že pani Q. M. bola vhodnou osobou na zverenie detí do náhradnej osobnej starostlivosti, pričom materiálne podmienky na zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti mala dobré. Otec maloletého ďalej namietal, že súd iba na základe jeho vyjadrenia, že pred vzatím do väzby zarábala okolo 2000,- eur mesačne, určil výživné na maloletého G.a v sume 120,- eur mesačne. Iný dôkaz o výške príjmu otca maloletého, alebo o jeho majetkových pomeroch a záväzkov, súd nevykonal. Súd tiež neskúmal potreby maloletého, jeho zdravotný stav a náklady spojené s jeho výživou a výchovou. Za závažné pochybenie súdu považoval, že súd nevyhovel jeho návrhu vypočúť maloletú K.u, ktorá je podľa otca vzhľadom na svoj vek schopná sa k veci vyjadriť a svedkyňu M., najmä k tomu, aké obavy a prečo mala z rodiny T.. Súd podľa otca maloletého nevykonal všetky potrebné dôkazy tak, aby mohol v záujme maloletých detí rozhodnúť. Súd sa ďalej nevyporiadal s tým, či je byt starého otca zdravotne nezávadný, či majú maloleté deti priestor na riadnu prípravu do školy, hygienu a podobne. Starý otec sa nevyjadril, či pozná zdravotný stav detí, ich potreby a záujmy. Jeho vyjadrenia pred súdom sa podľa otca maloletého javia ako účelové. Otec maloletého ďalej poukázal na Dohovor o právach dieťaťa, ktorý je založený na štyroch hlavných princípoch, a to: nediskriminácii dieťaťa, najlepšom záujme dieťaťa, práve na život, prežitie a rozvoj a práve na rešpektovanie názoru dieťaťa, ktoré boli podľa otca maloletého porušené. Podľa otca ani kolízny opatrovník nevykonal všetko, aby mohlo byť rozhodnuté v záujme maloletých. Napadnutý rozsudok považoval za neodôvodnený, nepreskúmateľný a nezákonný. Navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na nové pojednanie a rozhodnutie.

3. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca maloletého uviedol, že napadnutý rozsudok považuje v celom rozsahu za vecne správny. Poukázal na to, že dňa 24.06.2022 bol s mal. K.ou vykonaný individuálny pohovor za prítomnosti psychologičky, kedy sa maloletá zdôverila, že približne koncom roka 2021 došlo v ich domácnosti k tomu, že G. L. sa ju pokúsil znásilniť, pričom pri opisovaní tejto skutočnosti plakala. Pri danom pohovore maloletá K. uviedla, že by nechcela byť zverená do starostlivosti matky, pričom uviedla, že ona bežne zabezpečuje starostlivosť mal. G., pretože matka býva často pod vplyvom alkoholu. Mal. K. uviedla, že niekedy sa cíti tak, že by radšej odišla do zariadenia. Na mal. dieťaťi bolo možné pozorovať, že má strach z neistej budúcnosti. Dňa 07.07.2022 prejavila telefonicky záujem o zverenie mal. detí do náhradnej osobnej starostlivosti pani M., u ktorej bolo prešetrením pomerov v jej domácnosti, ako i posúdením osobných, sociálnych a ekonomických pomerov zistené, že je vhodnou osobou na zabezpečovanie riadnej starostlivosti o mal. deti. Z uvedeného dôvodu kolízny opatrovník nepodal návrh na vydanie neodkladného opatrenia a návrh na uloženie výchovného opatrenia formou pobytu mal. detí v zariadení, ale domáhal sa zverenia mal. detí do náhradnej osobnej starostlivosti pani M., nakoľko situácia v rodine mal. detí ohrozovala ich priaznivý vývin a bolo nevyhnutné pristúpiť k vyňatiu mal. detí z nefungujúceho, nepodnetného a nezdravého rodinného prostredia. Vzhľadom k tomu, že v dňoch od 15.07.2022 - 17.07.2022 boli matke spôsobené zranenia, pre ktoré nemohla zabezpečovať mal. deťom riadnu starostlivosť a kedy ešte nebolo vydané neodkladné opatrenie vo veci dočasného zverenia mal. detí do starostlivosti pani M., prevzala mal. deti dňa 17.07.2022 do starostlivosti G. T., u ktorej sa mal. deti nachádzali do 20.07.2022. Následne starostlivosť o mal. deti prevzal ich starý otec, pán G. T.. Dňa 19.07.2022 telefonicky požiadala pani M., aby kolízny opatrovník vzal späť podaný návrh vo veci zverenia mal. detí do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Uviedla, že má vedomosť o tom, čo sa stalo počas uplynulého víkendu v domácnosti mal. detí a taktiež to, že jej M. L. a G. L. prisľúbili, že jej budú pomáhať so zabezpečovaním starostlivosti o mal. deti, pričom pani M. bude deti vodiť do domácnosti v Nimnici, o čom kolízny opatrovník nemal v čase podania daného návrhu vedomosť a čím by prirodzene nedošlo k zamýšľanému vyňatiu mal. detí z nefungujúceho rodinného prostredia. Kolízny opatrovník mal za to, že by mohlo dôjsť k opakovanej viktimizácii mal. dieťaťa. Pani M. vyjadrila tiež obavu z konfrontácie s rodinou T.. Dňa 20.07.2022 bol vykonaný pohovor s mal. K., ktorá uviedla, že je u starého otca rada a praje si u neho zostať. Má rada matkiných súrodencov a v domácnosti svojho starého otca sa cíti dobre. Je rada, že tam žije jej ujo, G. T., nakoľko sa jej stáva, že sa občas v noci strháva a má strach. Pozorovaním bolo zistené, že mal. G. má svojho starého otca rovnako rád, teší sa z prítomnosti matkiných súrodencov. Od doby príchodu mal. detí do domácnosti starého otca žije mal. K. v strachu z neistej budúcnosti, ktorý súvisí s obavou z

prípadného núteného odchodu z domácnosti starého otca. Z doručenej správy Centra pre deti a rodiny Púchov zo dňa 03.11.2022 vyplývalo, že maloletá vyjadrila obavu, že by s bratom museli odísť od starého otca, rada by u neho zostala a uviedla, že sa jej podarilo u starého otca spolu s bratom udomáčniť. Medzi mal. deťmi je prítomná silná súrodenecká väzba, ktorá je poznačená okrem iného tým, že mal. K. sa aj v minulosti usilovala byť mal. G. stále nablízku a k dispozícii. Zo správy Centra pre deti a rodiny Púchov zo dňa 03.11.2022 taktiež vyplýva, že v rozhovore s mal. G. bola otvorená téma smrti matky, vyjadril sa, že mu matka chýba, chcel by jej povedať, že ju má rád. U dieťaťa sa táto téma objavuje prirodzene, má tendenciu ju otvoriť, oboznámiť druhých s tým, čo sa stalo. Dôležité je poznamenať, že u mal. G. je badať malý prejav emócií, pozitívne emócie však zvykne prejavovať najmä voči mal. sestre formou fyzickej blízkosti. Maloleté deti sú si nepochybne najbližšími osobami a je medzi nimi vytvorená silná citová väzba. V záujme ďalšieho priaznivého vývinu mal. detí nie je vhodné, aby boli mal. deti odlúčené. Prospievania mal. detí v domácnosti starého otca je dobré. Ako vyplýva z doručenej správy akreditovaného subjektu Compass Together, o. z. zo dňa 15.11.2022, školské výsledky mal. K. sa zlepšili a jej domáca príprava je dobrá. Mal. K. okrem ambulantného navštevovania psychologičky v Centre pre deti a rodiny Púchov naďalej navštevuje tiež školskú psychologičku, ktorá je jej k dispozícii. Z doručenej správy Základnej školy Mládežnícka v Púchove zo dňa 27.10.2022 vyplýva, že mal. G. do školy dochádza pravidelne a dostatočne skoro, aby sa mohol pripraviť na vyučovanie. Do školy chodí pripravený, oddychnutý a máva školské pomôcky. Nosí primerané a vhodné oblečenie. Starý otec komunikuje a spolupracuje so školou. Zo správy ďalej vyplývalo, že mal. K. je na vyučovanie vždy pripravená, máva školské pomôcky, pravidelne si vypracováva domáce úlohy. Starý otec spolupracuje so školou, zaujíma sa o správanie i prospech, komunikuje s triednou učiteľkou i s vedením školy. Je starostlivý a dbá o správnu výchovu svojej vnučky. Pomery na strane starého otca boli riadne prešetrované. Namietané bytové pomery starého otca nie sú podľa kolízneho opatrovníka nevyhovujúcimi pomermi pre výchovu mal. detí. Prenajatý byt v pivničných priestoroch je plne a štandardne vybavený potrebným vybavením a spotrebičmi a hygiena a čistota v domácnosti sú na požadovanej úrovni. Mal. deti majú k dispozícii vlastné lôžka a písací stôl. Ako vyplývalo z doručenej lekárskej správy MUDr. Ivany Ofúkanej zo dňa 01.12.2022, zdravotný stav mal. detí je dobrý, starý otec sa na mal. deti informuje a sprevádza ich na vyšetrení. Nie sú pozorované známky zanedbania starostlivosti. Potreby a záujmy mal. detí sú starému otcovi známe, nakoľko v záujme mal. detí pokračuje v spolupráci s akreditovaným subjektom Compass Together, o. z. a súčasne s mal. deťmi ambulantne navštevuje Centrum pre deti a rodiny Púchov za účelom účasti na poradensko-psychologickej pomoci rodinám so špecifickým problémom a pri krízových situáciách. Kolízny opatrovník ďalej uviedol, že pani M. žiadala o späťvzatie návrhu aj z iného dôvodu. Podľa jej vyjadrenia išlo o skutočnosť, že ona verila p. G. L., že už nikdy nič podobné nespraví, pričom hovorila o napadnutí matky mal. detí. Ďalej uviedla, že okrem spomínanej obavy z konfrontácie s rodinou T., má strach zabezpečovať mal. deťom starostlivosť, aj preto, že sa odohral daný incident. V neposlednom rade pani M. uviedla, že bola dohodnutá so svojim krstným synom a jeho bratom M., že oni jej budú pomáhať so zabezpečovaním starostlivosti o mal. deti, čím by de facto nedošlo k zamýšľanej zmene pomerov na strane mal. detí a čím kolízny opatrovník nadobudol presvedčenie, že zverenie mal. detí do náhradnej osobnej starostlivosti pani M. nie je v najlepšom záujme mal. detí. Kolízny opatrovník ďalej uviedol, že inštitút náhradnej osobnej starostlivosti je dobrovoľným inštitútom a preto nikoho nemožno nútiť k tomu, aby mal. deťom zabezpečoval náhradnú osobnú starostlivosť. Záverom uviedol, že je v najlepšom záujme mal. detí, aby im bola poskytovaná náhradná osobná starostlivosť starým otcom, G. T..

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec v napadnutom rozsahu podľa § 65 a § 66 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), keď nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, ani to nevyžadoval dôležitý verejný záujem v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

5. Predmetom konania v danej veci bol návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica o zverenie maloletých detí K. T. a G. L. do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca G. T.. Obe maloleté deti majú spoločnú matku K. T., ktorá v priebehu konania zomrela. Otec maloletej K. je neurčený a otcom maloletého G. a je G. L., ktorý bol vzatý do väzby. Proti rozsudku súdu prvej inštancie o zverení maloletej K. T. do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca a o zastupovaní a spravovaní jej majetku v bežných veciach (časť výrokov I., II.) odvolanie podané nebolo, rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti nadobudol právoplatnosť, preto ho odvolací súd v tejto časti nepreskúmal. Predmetom preskúmania odvolacím súdom je výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie v časti o zverení maloletého

G. do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca, výrok II. v časti o zastupovaní maloletého G. a spravovaní jeho majetku v bežných veciach starým otcom a výrok III. o určení výživného na maloletého G..

6. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie v napadnutej časti týkajúcej sa maloletého G. L. na tom právnom závere, že je potrebné zveriť maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca G. T., nakoľko z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že rodičia maloletého nemôžu zabezpečiť starostlivosť o maloletého, keď matka maloletého zomrela a otec sa t. č. nachádza vo výkone väzby. Zároveň mal súd za preukázané, že starý otec má vytvorené vhodné podmienky pre osobnú starostlivosť o maloletého a spĺňa aj osobnostné predpoklady zaručujúce, že náhradná osobná starostlivosť bude vykonávaná v záujme maloletého G., ako aj v záujme maloletej K., ktorá bola taktiež zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca. Maloletý G. a jeho sestra K. sú na seba silno citovo naviazané, obe sú u starého otca spokojné a je vylúčené za situácie, v ktorej sa obe deti ocitli (úmrtie matky), aby súd pretrhol súrodenecké väzby ich zverením do náhradnej osobnej starostlivosti rôznych osôb, ako to navrhoval otec. Otcovi súd uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 120,- eur mesačne, keď vychádzal z princípu potenciality jeho príjmov 2.000,- eur mesačne netto, a teda z toho, koľko otec zarábala pred nástupom do väzby, keď pracoval ako žeriavnik s príjmom 2000,- eur netto.

7. Odvolací súd považuje tento právny názor súdu prvej inštancie za správny a stotožňuje sa aj s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti v celom rozsahu podľa § 387 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie jeho správnosti a k odvolacím námietkam otca maloletého uvádza nasledovné:

8. Podľa § 45 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

9. Podľa § 45 ods. 7 Zákona o rodine, vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

10. Podľa § 47 ods. 2 Zákona o rodine, súd zruší náhradnú osobnú starostlivosť len z vážnych dôvodov, najmä ak osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, zanedbáva maloleté dieťa alebo porušuje svoje povinnosti; urobí tak vždy, ak o to táto osoba požiada.

11. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

12. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

13. Z obsahu spisu vyplýva, že maloletý G. pochádza z partnerského vzťahu matky K. T. a otca G. L.. Maloletý má sestru, maloletú K., nar. XX.XX.XXXX, ktorá má s maloletým G. spoločnú matku. Matka maloletých detí K. T. zomrela v priebehu konania dňa XX.XX.XXXX. Otec maloletého G. bol uznesením Okresného súdu Považská Bystrica, č. k. 12Tp/25/2022-19 zo dňa 21.07.2022 vzatý do väzby, pričom je obvinený zo zločinu ublíženia na zdraví, ktorý mal byť spáchaný na matke maloletého. Ku skutku uvedenom v obvinení sa otec priznal. Uznesením Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 6P/32/2022-12 zo dňa 25.07.2022 bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým bola maloletá K. a maloletý G. ponechaní dočasne v starostlivosti starého otca G. T..

14. V zmysle uvedeného § 45 Zákona o rodine, súd môže maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, musí byť fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá je plne spôsobilá na právne úkony, má osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, svojím spôsobom života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že náhradnú osobnú starostlivosť bude vykonávať v záujme maloletého dieťaťa, a ktorá so zverením maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti súhlasí.

15. Za stavu, kedy rodičia nemôžu zabezpečiť starostlivosť o maloleté deti, nastupuje náhradná starostlivosť, pričom podľa § 44 Zákona o rodine, prednosť má zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča. Základným predpokladom pre zverenie maloletých detí inej fyzickej osobe je aj to, že táto osoba s takouto starostlivosťou o maloleté deti súhlasí. Osobnoprávny pomer medzi dieťaťom a osobou, ktorej bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je založený na dobrovoľnosti. Nikoho nemožno nútiť, aby sa staral o cudzie dieťa. A nemožno ani predpokladať, že by túto funkciu plnil v záujme dieťaťa, ak by mu bolo zverené do starostlivosti proti jeho vôli alebo bez jeho súhlasu. (porovnaj Pavelková, B. Zákon o rodine. Komentár. 3. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2019, 688). Zákon o rodine dokonca ako prípad zániku takejto náhradnej osobnej starostlivosti upravuje v ustanovení § 47 ods. 2 žiadosť osoby, ktorej boli deti zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, ktorá vždy vedie k tomu, že súd takúto starostlivosť zruší.

16. Z obsahu spisu vyplýva, že na súde prvej inštancie bolo vedené konanie o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica o zverenie maloletej K. a maloletého G. do náhradnej osobnej starostlivosti Q. M. (krsťnej matky maloletých detí). Z prešetrenia pomerov v domácnosti pani M. vyplývalo, že táto má vytvorené materiálne podmienky pre starostlivosť o maloleté deti. Túto skutočnosť ani kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca maloletého nepopieral. Z úradného záznamu ÚPSVaR Považská Bystrica zo dňa 19.07.2022 ale vyplynulo, že pani M. sa vyjadrila, že situácia sa zmenila a že má strach zabezpečovať starostlivosť maloletým deťom po incidente, ktorý sa odohral v ich domácnosti, bojí sa, že by sa opakovane dostala do konfrontácie s rodinou T.. Žiadala preto o späťvzatie návrhu na zverenie detí do jej náhradnej osobnej starostlivosti a navrhla zastaviť konanie. Brat matky maloletých detí G. T. sa tiež vyjadril, že on a jeho rodina nesúhlasia s tým, aby boli maloleté deti zverené do náhradnej starostlivosti pani M., keďže by mohli byť v jej domácnosti ohrození zo strany otca maloletého. Uznesením zo dňa 22.07.2022 č. k. 6P/31/2022 súd prvej inštancie zastavil konanie o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica na zverenie maloletého G. a maloletej K. do náhradnej osobnej starostlivosti krsťnej matky maloletých Q. M.. Nakoľko v otázke zverenia maloletých detí krsťnej matke absentoval jej súhlas, nebolo potrebné v tomto smere vykonať ďalšie dokazovanie, a to ani otcom maloletého navrhovaný výsluch pani M. k okolnostiam, prečo zmenila svoj postoj k zvereniu maloletých detí do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Maloleté deti nemohli byť v rozpore s jej vôľou zverené do jej náhradnej osobnej starostlivosti, hoci by mala aj vytvorené pre maloleté deti vhodné prostredie.

17. Naproti tomu, starý otec G. T. so zverením maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti súhlasil. Podľa názoru odvolacieho súdu, osoba starého otca je plne spôsobilá vykonávať náhradnú osobnú starostlivosť, tak o maloletú K., ako aj o maloletého G.. Starý otec má osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, svojím spôsobom života a života osôb, ktoré s ním žijú v domácnosti, zaručuje, že náhradnú osobnú starostlivosť bude vykonávať v záujme maloletých detí. Odvolací súd má za to, že v konaní boli dostatočne preukázané majetkové pomery starého otca, ako aj to, aká je úroveň jeho znalostí o zdravotnom stave maloletých detí a ich potrieb. V konaní bolo preukázané, že starý otec poberá starobný dôchodok vo výške 372,- eur, finančne mu vypomáhajú plnoleté deti. Zo záznamu o sociálnom šetrení v prirodzenom/náhradnom prostredí dieťaťa vyplýva, že starý otec žije v prenajatom dvojizbovom byte spolu so svojím dospelým synom. Hygiena a čistota sú na požadovanej úrovni. Maloleté deti majú samostatné lôžka. Starý otec uviedol, že nemá záznam v registri trestov. Podľa vyjadrenia Mestskej polície Púchov, starý otec nebol riešený pred Komisiou verejného poriadku a nemajú vedomosť o jeho prípadnom neprispôsobivom správaní. Starý otec je abstinent a alkoholické nápoje vôbec nepožíva. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že pomery na strane starého otca boli riadne prešetrené. Namietané bytové pomery starého otca nie sú podľa kolízneho opatrovníka nevyhovujúcimi pomermi pre výchovu maloletých detí. Prenajatý byt v pivničných priestoroch je plne a štandardne vybavený potrebným vybavením a spotrebičmi a hygiena a čistota v domácnosti sú na požadovanej úrovni. Maloleté deti majú k dispozícii vlastné lôžka a písací stôl. Kolízny opatrovník

poukázal aj na lekársku správu MUDr. Ivany Ofúkanej zo dňa 01.12.2022, podľa ktorej, zdravotný stav maloletých detí je dobrý, starý otec sa na maloleté deti informuje a sprevádza ich na vyšetreniach. Nie sú pozorované známky zanedbania starostlivosti. Potreby a záujmy maloletých detí sú starému otcovi známe, nakoľko v záujme maloletých detí pokračuje v spolupráci s akreditovaným subjektom Compass Together, o. z. a súčasne s mal. deťmi ambulantne navštevuje Centrum pre deti a rodiny Púchov za účelom účasti na poradensko-psychologickej pomoci rodinám so špecifickým problémom a pri krízových situáciách. Na základe týchto skutočností, odvolací súd vyhodnotil odvolacie námietky otca maloletého G. a vo vzťahu k starostlivosti starého otca o maloletého a k jeho majetkovým pomerom za nedôvodné.

18. Pokiaľ ide o námietky otca maloletého G. k tomu, že súd nevykonal výsluch maloletej K., ako navrhoval, aj tieto námietky odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné. Súd prvej inštancie mal názor maloletej K. y dostatočne zistený prostredníctvom kolízneho opatrovníka. Maloletá K. sa pred kolíznym opatrovníkom vyjadrila ku všetkým rozhodujúcim skutočnostiam, ktoré bolo možné z jej výpovede zistiť. Z jej vyjadrenia vyplývalo, že sa u starého otca cíti dobre a v bezpečí. K maloletému G. má vybudované silné citové puto. Odvolací súd tiež poukazuje na to, že kolízny opatrovník dňa 20.07.2022 vykonal pohovor s mal. K., ktorá uviedla, že je u starého otca rada a praje si u neho zostať. Má rada matkiných súrodencov a v domácnosti svojho starého otca sa cíti dobre. Je rada, že tam žije jej ujo, pán G. T. Stáva sa, že maloletý G. sa občas v noci strháva, má strach a spolu sa cítia v bezpečí. Z pozorovania maloletého G. v domácnosti starého otca kolízny opatrovník zistil, že v prítomnosti starého otca je spokojný, k starému otcovi inklinuje a má silný citový vzťah k svojej sestre. Kolízny opatrovník tiež poukázal na správu Centra pre deti a rodiny Púchov zo dňa 03.11.2022 z ktorej vyplývalo, že maloletá vyjadrila obavu, že by s bratom museli odísť od starého otca, rada by u neho zostala a uviedla, že sa jej podarilo u starého otca spolu s bratom udomáčniť. Medzi mal. deťmi je prítomná silná súrodenecká väzba, ktorá je poznačená okrem iného tým, že mal. K. sa aj v minulosti usilovala byť mal. G. stále nablízku a k dispozícii. Ďalší výsluch maloletej súdom by predstavoval riziko opätovného oživenia negatívnych zážitkov, ktorý by viedol len k psychickej záťaži maloletej, ako uviedol aj súd prvej inštancie. Takýto výsluch maloletej vo vzťahu k otázke zverenia maloletého G. a by nebol, vzhľadom na uvedené skutočnosti, správnym postupom súdu, keď by bol vykonaný v rozpore s najlepším záujmom maloletej. Okrem toho, ako uviedol aj súd prvej inštancie, v rozpore so záujmom maloletých detí je aj ich rozdelenie, keď súrodenecká väzba medzi nimi je silná a maloletá K. v tomto smere do určitej miery nahrádza maloletému G. starostlivosť matky. O. súd zároveň v postupe súdu prvej inštancie nevezhladol porušenie ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa, ako namietal otec maloletého. Okrem toho, otec maloletého ani len neuviedol, v čom konkrétnom mali byť tieto práva dieťaťa porušené.

19. Čo sa týka určenia vyživovacej povinnosti otca k maloletému G.ovi, súd prvej inštancie správne vychádzal z princípu potenciality jeho príjmov, keď tento princíp je inštitútom výrazne ochraňujúcich záujmy oprávneného a umožňujúci súdu hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery povinného, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Okolnosťou, pre ktorú súd vychádza z princípu potenciality je podľa záverov aplikačnej praxe aj skutočnosť, že otec je vo výkone väzby, či vo výkone trestu odňatia slobody. Z tohto dôvodu, pokiaľ sa rodič svojím zavineným konaním zbavil objektívnej možnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému, nie je možné túto skutočnosť pričítať na ťarchu maloletého dieťaťa. Podľa ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine je súd povinný posúdiť to, čo je objektívne možné, aby povinný rodič zarobil, a to najmä s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a tiež situáciu na trhu práce. Podstatou je, že pokiaľ súd vychádza za tohto princípu potenciality príjmu, nie je viazaný skutočnou výškou príjmu, ktorú povinný dosahoval pred tým, ako bol vzatý do väzby, či nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody, keď potenciálny príjem môže byť vzhľadom na uvedené skutočnosti od tohto príjmu odlišný.

20. Súd prvej inštancie zisťoval pomery otca maloletého, pričom v tomto smere vykonal aj dokazovanie. Zo správy ÚPSVaR Považská Bystrica zo dňa 14.09.2022 vyplývalo, že otec nie je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie. V období od 18.05.2020 do 07.07.2020 bol zamestnaný v Granit Bauunternehmung GmbH, Felgasse 14, 8025, Graz, Rakúsko. Otec bol aj predtým zamestnaný. Otec podal za rok 2021 daňové priznanie zo živnosti, z ktorého vyplývalo, že otec má živnosť s prevažnou činnosťou označenou ako ostatné stavebné kompletizačné a dokončovacie práce s príjmom 19.515,75 eur a výdavkami 11.709,45 eur za tento rok, kedy podal daňové priznanie. Otec maloletého nie je a nebol poberateľom dávky v hmotnej núdzi. Na pojednávaní konanom dňa 19.10.2022 otec maloletého uviedol, že pred nástupom do väzby vykonával podnikateľskú činnosť ako žeriavnik, s príjmom cca

2.000,- eur mesačne netto. Ďalej uviedol, že je podielovým spoluvlastníkom rodinného domu v Nimnici s podielom 1. Iné nehnuteľnosti nevlastní, motorové vozidlo nevlastní a iné vyživovacie povinnosti nemá. Súd prvej inštancie preto správne vychádzal z toho, že otec maloletého bol schopný dosahovať z podnikateľskej činnosti príjem vo výške cca 2.000,- eur mesačne netto, ako tento sám uvádzal, pričom vlastným zavinením sa o tento príjem pripravil. Preto ani nebol dôvod na to, aby súd vychádzal z inej výšky príjmu otca maloletého. Z takého potencionálneho príjmu otca maloletého, vzhľadom na potreby maloletého, jeho práve podieľať sa na životnej úrovni rodiča, je aj podľa názoru odvolacieho súdu výška vyživovacej povinnosti 120,- eur mesačne primeraná.

21. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. v časti o zverení maloletého G. L. do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca G. T., vo výroku II. v časti o zastupovaní maloletého G. a spravovaní jeho majetku v bežných veciach starým otcom, vo výroku III. o určení výživného na maloletého G. a v súvisiacom výroku IV. o náhrade trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 52 CMP v spojení s § 396 ods. 1 a 2 CSP tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V mimosporových konaniach platí zásada, že žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ktoré si v konaní platil (§ 49 CMP). Každý z účastníkov si teda sám znáša trovy, ktoré v konaní platil.

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).